

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

K/11/002
LKR-4111-02-01/2012

Kraków, dnia lutego 2012 r.

Pan
Stanisław Burnat
Wójt Gminy Pleśna
33-171 Pleśna 240

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r. poz. 82), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie przeprowadziła w Urzędzie Gminy Pleśna, kontrolę wykorzystania uwag i ocen oraz realizacji wniosków z kontroli wykonywania zadań z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminie, przeprowadzonej w 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym przez Pana Wójta w dniu 17 lutego 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie realizację wniosków pokontrolnych sformułowanych we wrześniu 2010 r. w wystąpieniu pokontrolnym NIK, skierowanym do Wójta Gminy. Wnioski te obejmowały: prowadzenie rzetelnej ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz podjęcie działań zmierzających do ograniczenia zrzutu ścieków z indywidualnych gospodarstw domowych, opracowanie i przyjęcie docelowych rozwiązań w zakresie gospodarki ściekami komunalnymi, oraz opracowanie, adekwatnej do realiów, aktualizacji planu gospodarki odpadami. Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia i oceny szczegółowe:

1. NIK negatywnie ocenia terminowość weryfikacji oraz rzetelność prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych na nieoczyszczone ścieki komunalne wytwarzane w gospodarstwach domowych, a także brak właściwego udokumentowania prowadzonych kontroli tych zbiorników. W listopadzie 2010 r. Wójt Gminy poinformował Izbę, że prowadzona była weryfikacja ewidencji zbiorników wybieralnych oraz wykazu przyłączy kanalizacyjnych, a od 2011 r. miała rozpocząć się weryfikacja szczelności szamb oraz częstotliwości ich opróżniania poprzez systematyczne kontrole w poszczególnych miejscowościach gminy. Kontrola NIK ustaliła, że dopiero w styczniu 2012 r. Zakład Gospodarki Komunalnej w Pleśnej przekazał do Urzędu Gminy wykaz przyłączy kanalizacyjnych w poszczególnych miejscowościach Gminy, co miało być podstawą do podjęcia decyzji o dalszych działaniach w sprawie aktualizacji ewidencji zbiorników bezodpływowych. Jedynie w lipcu 2011 r. przeprowadzono 112 kontroli nieruchomości (7,4 % posesji), których odbycie odnotowano tylko w ewidencji zbiorników bezodpływowych. Brak równoczesnego

pisemnego udokumentowania ustaleń tych kontroli uniemożliwił podejmowanie jakichkolwiek środków zaradczych. NIK zwraca uwagę, że czynności podejmowane wobec właścicieli nieruchomości, mające znaczenie dla prowadzonego postępowania, zgodnie z art. 67 i art. 72 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹ powinny być udokumentowane w formie pisemnej. Ponadto, z dniem 1 stycznia 2012 r. sposób sprawowania kontroli został doprecyzowany w art. 9u ust. 2 znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach².

2. Nadal nierzetelnie prowadzono ewidencję szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków nie zamieszczając w niej (poza nielicznymi przypadkami) niezbędnych informacji pozwalających na kontrolę częstotliwości ich opróżniania. W tym kontekście, na pozytywną ocenę zasługuje podjęcie dopiero w trakcie przedmiotowej kontroli NIK decyzji o zakupie profesjonalnego programu komputerowego do ewidencji odpadów i ścieków komunalnych.
3. W ocenie NIK, z opóźnieniem w stosunku do zadeklarowanego przez Wójta terminu podjęto działania w zakresie przyjęcia docelowych organizacyjnych rozwiązań odbioru nieczystości płynnych z gospodarstw domowych. Mimo, że w piśmie Wójta z listopada 2010 r. poinformowano NIK o trwających pracach, mających na celu opracowanie i przyjęcie docelowych rozwiązań w gospodarce ściekami komunalnymi, to dopiero w lutym 2011 r. przeanalizowano możliwość budowy kanalizacji, a do pierwszych prac przystąpiono w sierpniu 2011 r.
4. Gmina odstąpiła od wnioskowanej przez NIK aktualizacji planu gospodarki odpadami w związku ze zmianą przepisów ustawy o odpadach³, wprowadzoną z dniem 1 stycznia 2012 r. NIK uwzględnia w swej ocenie zmianę stanu prawnego w tym obszarze, jednak kontrola wykazała, że w IV kwartale 2010 r. oraz w 2011 r. nie podjęto zadeklarowanych działań, pomimo że Wójt poinformował Izbę o trwających pracach dotyczących wyboru wykonawcy planu gospodarki odpadami, a jego wykonanie przewidziano na marzec 2011 r. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że wprowadzenie sygnalizowana wyżej zmiana przepisów zniósła dla Gminy obowiązek opracowywania funkcjonujących uprzednio planów gospodarki odpadami, to jednak przepis art. 6c ustawy o utrzymaniu czystości i porządku skutkuje przejściem przez Gminę obowiązków organizacji odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, a zatem planowania i sprawozdawczości w tym obszarze.
5. W ocenie NIK, nadal niezadowalający był stopień objęcia mieszkańców Gminy zorganizowanym odbiorem niesegregowanych odpadów komunalnych. Wprawdzie w 2011 r. w porównaniu do 2009 r. zwiększyła się liczba umów z 1575 do 1718, które przedsiębiorcy odbierający odpady zawarli z właścicielami nieruchomości, a stopień objęcia tymi umowami zwiększył się z 60,8 % do 65,9 %, to nadal od ponad 34% nieruchomości zlokalizowanych na terenie Gminy nie odbierano zmieszanych odpadów komunalnych. NIK uwzględnia w swej ocenie, że nie wszystkie nieruchomości mogły być zamieszkałe, ale brak takiego rzetelnego udokumentowania wskazuje na potrzebę podjęcia działań porządkujących ewidencję, szczególnie wobec wprowadzonych z dniem 1 stycznia 2012 r. zasad gospodarowania odpadami komunalnymi⁴.
6. Gmina zapewniła warunki funkcjonowania selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Mieszkańcom dostarczano nieodpłatnie worki do zbiórki szkła, plastiku i makulatury, a pojemniki na zbiórkę selektywną rozstawiono w dostępnych i uczęszczanych miejscach we wsiach Gminy. Organizowano też zbiórkę zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz odpadów wielkogabarytowych. Harmonogramy zbiórki selektywnej ogłaszano m.in. w lokalnym piśmie samorządowym, w kościołach parafialnych i na stronie internetowej Gminy.
7. NIK negatywnie ocenia sposób gospodarowania nieoczyszczonymi ściekami komunalnymi w Gminie. Szacunkowo w 2011 r. 64% ścieków wytwarzanych przez mieszkańców Gminy nie trafiało do kanalizacji

¹ Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

² Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm., zwaną dalej „ustawą o utrzymaniu czystości i porządku”

³ W związku z art. 4 pkt 4 ustawy z 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152 poz. 897) dotyczy m.in. zmian w ustawie z 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185 poz. 1243 ze zm.), które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

⁴ Rozdział 3a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku

ściekowej, a rocznie do gruntu i cieków wodnych mogło trafić nawet 166 tys. m³ nieoczyszczonych ścieków komunalnych, co zagraża dewastacją środowiska naturalnego Gminy.

8. NIK ocenia, jako niezgodne z art. 7 ustawy o utrzymaniu czystości występowanie przypadków opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych przez firmy, które nie uzyskały właściwego zezwolenia na świadczenie tych usług. Konsekwencją tej praktyki był dotychczasowy brak danych o ilości odebranych ścieków komunalnych z terenu Gminy oraz o miejscu ich przekazania do oczyszczania. Dopiero podczas kontroli NIK podjęte zostały działania zmierzające do zalegalizowania działalności ujawnionych na terenie gminy firm asenizacyjnych oraz egzekwowania od nich przekazywania właściwych informacji o ilości odebranych ciekłych nieczystości komunalnych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie wnosi o:

1. Wdrożenie procedury prowadzenia kontroli właścicieli nieruchomości na terenie Gminy w zakresie przestrzegania warunków określonych w Regulaminie utrzymania czystości i porządku w Gminie.
2. Podjęcie działań organizacyjnych w celu wdrożenia przepisów rozdziału 3a oraz rozdziału 4a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wójta, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag, ocen i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie wniosków, ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o których mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.